ЩЕ ТІЛЬКИ **8** ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЧЕРВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 19, 1964 No. 115. VOL. LXXI.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА ЗДОБУВ ПЕРЕДКІНЦЕВУ АПРОБАТУ

Вашингтон. — 17-го червня Сенат більшістю 76 до 18 голосів погодився на змінений текст законопроєкту про охорону громадянських прав, відкинувши при тому різні внески опозиції на доповнення й поправки. Змінений текст проєкту затвердили перед голосуванням провідники обидвох партій в Сенаті сенатори Майк Менсфілд з Монтани і Еверет МекКінлі Діркcен з Іллиной. Менсфілд сподівається, що Сенат в кінцевому голосуванні в четвер 18-го червня прийме цей законопроєкт, проти якого 19 південних демократичних сенаторів вели обструкції протягом 75 днів. Сенатор Менсфілд гадає, що як не вдасться прийняти законопроєкту в четвер, то голосування відбудеться напевно в п'ятницю 19. В п'ятницю буде саме рік як покійний президент Кеннеді вніс був цей законопроєкт до Конгресу. Прийнятий компромісовий законопроєкт узгляднює ті всі поправки, на які погодилася була сенатська більшість під час дебат в Сенаті, коли припинили були обструкцію. Після прийняття цього зміненого тексту — не можна вносити дальших поправок і вже почалося так зване трете читання законопроєкту. Провідник південної опозиції, сенатор Р. Рассел з Джорджії, заявив, що цей змінений текст законопроєкту ще гірший від урядового проєкту. Головно цей сенатор нарікав на ті пункти проєкту, в яких говориться про скасування расових обмежень в публічних місцях, залізничих стаціях, готелях, спортових площах і т. п. Цей проєкт, казав сенатор Рассел є „несправедливий, нечесний і неамериканський. Американський нарід в південних стейтах заслуговує на щось краще". На це відповів сенатор Гюберт Гомфрі, що несправедливий є закид сенатора Расселла про те, що законопроєкт є партійний, бо його підтримують представники обидвох партій. За той компромісовий законопроєкт-поправку голосували 46 демократів і 30 республіканців, а проти нього були 18 демократів й ні один республіканець. Ще не є відомо остаточно, як буде голосувати сенатор Беррі Голдвотер в цій справі. Його прихильники гадають, що він віддасть голос „проти". Поправка, що є заміною урядового тексту законопроєкту, є 114 поправкою, над якою треба було в Сенаті голосувати після того, як припинено обструкцію. Тепер ще мають промовляти південні сенатори, щоб з'ясувати, чому вони голосуватимуть „проти". Оборонці проєкту промовлятимуть на те, щоб закликати до співпраці над здійсненням нового закону, та над розв'язкою такої важливої проблеми, як расова нерівність та її наслідки.

Промову президента Джансона в Клівленді 21 раз перивали оплесками

Клівленд. — Президент Джансон був з ентузіязмом прийнятий п'ятьма тисячами делеґатів Спілки Транспортових Робітників Америки, що зібралися в Клівленді на річну конвенцію. Президента зустрічали оплесками десятки тисяч жителів міста, коли він проїздив з аеродрому до залі клівлендської муніципальної авдиторії. Промовляючи до делеґатів Спілки, президент заторкнув такі питання, як автоматизація виробництва, забезпечення робітників працею, вишкіл молоді для кваліфікованої праці та ін. Він закликав робітництво спільно збільшувати силу Америки, щоб кожна родина мала власний дах над головою, кожна дитина могла вчитися, щоб у кожній квартирі був килим на підлозі, образ - картина на стіні. 21 раз його промову переривали делеґати оплесками, які довго не вщухали особливо тоді, коли президент Джансон сказав представникам робітництва: „Президент З'єднаних Держав Америки — з вами". Клівлендська промова була одним із зразків, як, не згадуючи про Демократичну чи Республіканську партії та про наступні вибори, президент Джансон провадить підготову до тих виборів.

Виховники домагаються окремого Департаменту Шкільництва

Ню Йорк. — Американське Товариство Шкільних Адміністраторів та Крайове Виховне Товариство заявили, що конче треба зорганізувати Департамент Шкільництва, який очолював би окремий секретар — член Президентового кабінету, щоб цим способом зробити основний крок до більшого зацікавлення шкільними й освітніми справами між політичними представниками та здобути „дипломатичний статус" для шкільної справи за кордоном. Американські виховники гадають, що чисто виховні справи повинні бути поза політикою, та для інших шкільних функцій, таких як шкільний бюджет, потрібний окремий секретар, який також виготовлював би щороку звіт про виховний стан Унії. Між шкільними адміністраторами є численні голоси проти допомоги шкільництву в стейтах. Але вони не мають нічого проти того, щоб федеральний уряд давав фінансову допомогу не загально на шкільництво, але на деякі окремі цілі в шкільництві.

УПРАВА КПШ НА ЧЕРГОВИХ НАРАДАХ РОЗГЛЯНУЛА ТА ВИРІШИЛА ПОДРОБИЦІ, ЗВ'ЯЗАНІ З НЕДАЛЕКИМ ВІДКРИТТЯМ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Ню Йорк. — В середу, 17-го червня, тут у приміщеннях УККомітету відбулися чергові наради Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові, на яких розглянено та вирішено ряд дальших справ і подробиць, зв'язаних з недалеким уже відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Нарадами проводив екзекутивний директор Комітету п. Йосип Лисогір, протоколував секретар д-р Ярослав Падох. У першу чергу вислухано та прийнято до відома звіт п. Й. Лисогора про наради Порядкової Комісії з представниками столичної влади попереднього дня, 16-го червня, як і про заходи в справі особи, що мала б довершити врочистості самого відкриття пам'ятника. В дальшому перевірено та уточнено склад двох Почесних Комітетів і окрему увагу приділено справі ювілейного бенкету, масова участь у якому є вітальною для повного успіху великих урочистостей відкриття пам'ятника.

Надзвичайне повідомлення КПШ

Комітет Пам'ятника Шевченкові інформує, що дирекція „Арморі", де відбудеться великий ювілейний бенкет після відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, визначила кінцевий реченець зголошень до участи в цьому бенкеті до неділі, 21-го червня ц. р. З уваги на це, Комітет Пам'ятника Шевченкові, закликаючи усіх до масової участи в цій важливій врочистості, що буде другою найбільшою кульмінацією святкувань після врочистості самого відкриття пам'ятника, прохає негайно резервувати собі місця на цьому бенкеті, надсилаючи до КПШ зголошення та суму $15 на покриття коштів участи в бенкеті і своє прізвище. Всі, що вже закупили квитки, повинні негайно зголосити своє прізвище для одержання місця при столі.

Репрезентанти КПШ і столичної влади відбули останній перегляд приготувань до врочистостей відкриття пам'ятника Шевченкові

Вашингтон. — Минулого вівтірка, 16-го червня, тут відбулася зустріч представників Комітету Пам'ятника Шевченкові, зокрема його Порядкової Комісії, з репрезентантами столичної влади для кінцевого перегляду й оцінки багатьох справ порядку, охорони та безпеки під час великих урочистостей пов'язаних з відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні в суботу 27-го червня. Комітет Пам'ятника Шевченкові та його Порядкову Комісію репрезентували на цій зустрічі екзекутивний директор Комітету Йосип Лисогір, голова Порядкової Комісії інж. Іван Скіра та члени тієї Комісії: полк. Василь Рибак, Володимир Клозник, інж. Богдан Максимчук, Михайло Костів та Степан Шеґда, крайовий командант Українських Американських Ветеранів. Столичну владу репрезентував шеф метрополітальної поліції Говард В. Ковал з багатьма своїми асистентами, як також репрезентанти дистриктової поліції, поліції парків та поліції Білого Дому, а дальше репрезентанти столичного Червоного Хреста і Уряду Здоров'я та санітарних устаткувань. Під час зустрічі і нарад обмірковано та перевірено і доповнено точний плян зустрічі і порядку під час урочистостей, що — між іншим — включає: зустріч на двох головних шляхах доїзду до Вашингтону позначених відповідними наліпками автобусів і приватних авт з учасниками врочистостей, яких відділи змоторизованої поліції супроводитимуть на місце збірки до маніфестаційного походу; замкнення цілого великого кварталу міста, яким відбуватиметься похід та опісля врочистість відкриття пам'ятника Шевченкові для звичайного руху; визначення місця для зупинки кількох сотень автобусів та приблизно 1 600 авт, що ними прийдуть учасники врочистостей. Кожний автобус має своє число і всі його пасажири будуть поінформовані, де цей автобус стоїть. Поліція зокрема прохає, щоб замикати залишені на визначених місцях авта та не залишати в них на видному місці нічого такого, що могло б заохочувати до крадіжки. В деталях обговорено санітарні устаткування: приміщення та службу станиць Червоного Хреста й амбулянсів наглої допомоги; приміщення і службу рухомих убиралень та безліч інших подробиць, разом із приміщенням 600 складаних крісел на площі біля пам'ятника для почесних гостей та інсталяцією голосників. На закінчення нарад шеф метрополітальної поліції з вдоволенням ствердив, що в його багатому й довголітньому досвіді з подібними парадами в столиці українська група є першою, яка в найбільших подробицях усе передбачила та про все подумала і виявила повну рішучість, щоб усе заплянуване виконати.

„Скарга майбутньому" — новий роман Докії Гуменної

Докія Гуменна

Ню Йорк.— Тут у видавництві Об'єднаних Українських Письменників „Слово" тількищо появився друком новий роман відомої нашої письменниці Докії Гуменної: „Скарга майбутньому". Книжка присвячена „150-літтю Тараса Шевченка, безсмертного духового батька народжених і прийдешніх українських поколінь". Має вона 325 сторінок друку та тверду, мистецьку обкладинку. Роман „Скарга майбутньому", — як це зазначено на одній із заголовних сторін — з технічних причин появляється вісім років після появи роману „Хрещатий Яр", хоч тематикою попереджає його.

Ціна книжки — п'ять долярів. Поява цього нового роману напередодні відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні є черговим поважним вкладом в розвиток і збагачення вільної української культури.

Папа Пій XII хотів наатаврувати нацистів, але й большевиків, за їх злочини

Вашингтон. Державний Департамент оприлюднив частину дипломатичних документів, між якими є також широке звідомлення Гаролда Тітмана, асистента Майрона Тейлора, спеціяльного репрезентанта президента Ф. Д. Рузвелта при Ватикані в 1943 році. 5 січня 1943 року Тітман був на 40-хвилинній авдієнції у Папи Пія XII. Цей останній пригадав Тітманові своє недавнє Різдвяне послання з грудня 1942 року, в якому Папа гостро таврував переслідування людей — їх вбивання і винищування — виключно тільки з уваги на їх расу чи національність. У тому своєму посланні Папа мав на увазі — як заявив він Тітманові — особливо поляків і жидів. Але, таврюючи у тому посланні „марксизм-соціялізм" — Папа мав також на увазі переслідування в Совєтському Союзі. Із звідомлення Тітмана виходить, що Папа був готов проголосити окремий засуд злочинної гітлерівської політики у відношенні до жидів, але з одночасним засудом большевицької винищувальної поведінки. Однак це — за коментарем „НИ Таймса" — „не подобалося альянтам з другої світової війни". Як відомо, німецький автор Ральф Гохгут закинув у п'єсі „Заступник" Папі Пієві XII, що той взяв в оборону жидів проти винищування їх нацистами. Ця справа є по нинішній день предметом палкої полеміки.

Найбільші атомові кораблі ЗДА зосереджені на Середземному Морі

Мадрид.— Головний командант американської морської фльоти, формально „шеф морських операцій" адмірал Дейвід Л. МекДоналд виявив під час свого перебування в столиці Еспанії з початком цього тижня, що вперше зосереджено всі американські надводні воєнні кораблі з атомовим погоном на Середземному морі. Належить туди велетень-літаконосець „Ентерпрайз", кружляк Лонг Біч" і фреґата „Бейнбридж". Однак адмірал МекДоналд заперечив, наче б З'єдинені держави користувались фактом приявности могутньої Шостої фльоти на Середземному морі для роблення натиску на Грецію, Туреччину і Кіпр, щоб вони якмога швидше знайшли компромісову формулу для розв'язки кіпрської проблеми. Адмірал МекДоналд приїздив до Мадриду для переведення довгої розмови з головою еспанської держави, генералом Франсіском Франком. Він ствердив після тієї розмови, що вона була „дуже приязна і одверта", але відмовився виявити зміст розмови. Здогадуються, що вона торкалась, між іншим, бази американських підводних човнів з атомовими ракетами „Поляріс" в Рота в Еспанії; це найбільша база для таких 41 атомово-підводних човнів, поруч із базою в Голі Лоч в Шотляндії. Еспанія погодилась на американські морсько-летунські бази, але відмовилась віддати їх під юрисдикцію Атлянтійського Союзу (НАТО), бо сама туди не належить.

Д-р Василь і д-р Ліда Іваницькі очолюватимуть велику делеґацію українців Арґентини на відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні

ГОСТІ З АРҐЕНТИНИ В УНС. Сидять (зліва): головний касир УНС Роман Слободян, голова Центральної Репрезентації Українців Арґентини д-р Василь Іваницький, головний предсідник УНС Йосип Лисогір, д-р Лідія Макаруха-Іваницька, ред. А. Драган, головний секретар УНС д-р Я. Падох.

Ню Йорк. — З кінцем минулого тижня до Ню Йорку приїхали літаком з Буенос Айресу голова Української Центральної Репрезентації в Арґентині д-р Василь Іваницький та його дружина д-р Лідія Макаруха Іваницька, член Управи тієї репрезентації, щоб на чолі більшої делеґації українців Арґентини взяти участь у врочистостях відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні в суботу, 27-го червня ц.р. Разом около 40 українців з Арґентини, які прилетуть окремим, винайменим літаком, візьме участь у цих урочистостях. Президію Делеґації Українців Арґентини на відкритті пам'ятника, очолювану д-ром Василем і д-р Лідою Іваницькими, творитимуть, крім названих, ще: мгр. Богдан Коваль — голова центрального Т-ва „Відродження", дир. Богдан Яхно, який репрезентуватиме кооперативу „Відродження", п. Роман Сасик від Українського Католицького Об'єднання Арґентини, і інж. Ольга Бандура від Союзу Українок Арґентини. Д-р Василь і д-р Лідія Іваницькі, перебуваючи в Ню Йорку, відвідали в середу, 17-го червня, приміщення Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та В-ва „Свобода", знайомлючись з працею та устаткуванням цих установ. На спільному обіді з членами Головного Екзекутивного Комітету УНС та редакції „Свободи", гості мали нагоду обмінятись думками і поглядами на різні справи і проблеми українського життя в ЗДА, Арґентині та в світі. Гості зокрема інформували про велике зацікавлення та великий загальний підйом, що його викликала справа пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Америки серед українців Арґентини.

ЗДА НЕ ПІДДАДУТЬСЯ ШАНТАЖОВІ КОМУНІСТІВ В ЛЯОСІ

Вієнціян. — Американські керівні кола запевняють, що Америка не подасться під погрозами збоку Комуністичного Китаю і не припинить своїх розвідчих летів над комуністичними позиціями в Ляосі з негайним реаґуванням на кожне обстрілювання збоку комуністів. Ціллю цієї американської тактики є переконати Комуністичний Китай і Північний В'єтнам, що ЗДА поважно рішені взяти на себе кожне ризико, пов'язане з обороною Ляосу проти поярмлення його комуністами, і що тому згадані вгорі дві азійські комуністичні держави повинні радше погодитись на дійсну невтралізацію Ляосу, ані ж на загрозу поширення війни. ЗДА погоджуються на свою участь у пропонованій комуністами 14-членній міжнародній конференції в справі Ляосу під такими умовами: що комуністичні війська завернуть на позиції, що їх займали перед своєю офенсивою з травня цього року, — що комуністи дозволять на правильне діяння Міжнародної Контрольної Комісії в Ляосі та що вони визнають коаліційний й невтральний уряд Суванни Фуми. Покищо комуністи не виконали ні одної з цих передумов. Навпаки, в ділянці військовій — вони продовжують наступ і здобули поважну стратегічну гору Фу Кут, відібравши її від державно - невтрального війська. В ділянці політичній — вони зажадали від прем'єра Суванни Фуми, щоб той дав дозвіл на свобідний переїзд решти комуністичних репрезентантів в коаліційному уряді з Вієнціяну на територію, зайняту комуністами. Міжнародна Контрольна Комісія далі нечинна, бо комуністи не дозволяють їй приїхати й перевірити ситуацію на зайнятій ними території. Таким чином ЗДА продовжують лети, фотографуючи всі рухи комуністичних військ, а коли б тільки комуністична протилетунська артилерія обстрілювала ті машини — ЗДА відповідять бомбардуванням комуністичних позицій. Два такі протилетунські становища комуністів в Ляосі були знищені в минулому тижні. Китайські комуністи продовжують пропаґандивну кампанію з оскаржуванням Америки, що її літаки збомбардували в четвер минулого тижня комуністичну головну кватиру в Ханґ Хай, при чому згинув один член комуно-китайської „культурної" місії. У Пейпінґу уладжено тому комуністові парадний похорон з участю міністра закордонних справ маршала Чень-І, а комуно - китайська преса навела з цієї нагоди нові лайки проти Америки, яка нібито „завинила Китаєві нову кров". Американські чинники вважають, що існує стільки яскравих доказів на агресію збоку Комуністичного Китаю і Північного В'єтнаму в Ляосі, що не слід поважно брати на увагу комуністичних закидів аґресії на адресу ЗДА. Керівні американські чинники переконані, що тільки виявленням сили можна спонукати комуністів до припинення дальшої аґресії та до відвороту.

ЗДА відкидають совєтський пропагандивний плян „роззброєння"

Женева. — Речник ЗДА на Женевській 17-членній конференції роззброєння Вільям Фостер заявив, що ЗДА відмовляються обмірковувати пропозицію Совєтів, щоб зараз у першій стадії міжнародного роззброєння знищити більшість існуючих керованих ракет та бомбовиків, здібних перевозити атомові бомби, вважаючи, що така редукція була б „незбалянсована" і що радити над нею можна би тільки у зв'язку з такими іншими проєктами, які розклали б ту редукцію на всі три стадії роззброєння і ґарантували збереження рівноваги збройних сил. Валеріян Зорін підтримував той совєтський проєкт, званий проєктом Громика, за яким до 18-ох місяців мали б бути знищені всі здатні перевозити атомові бомби літаки, як теж літаконосці для таких літаків, і всі атомові ракети, з залишенням тільки таких, які потрібні для „самооборони". Зорін вимагав, щоб той проєкт піддати негайно „технічним студіям", як перевести той проєкт у дійсність. ЗДА відмовились, вважаючи, що ввесь той совєтський проєкт є суто-пропагандивний та що самі большевицькі проєктодавці знали згори, що такого радикального роззброєння, яке практично віддалоб Европу й Азію на ласку-неласку масам суходільних совєтських і комуно-китайських військ, не можна буде перевести.

Партія Праці в Британії за прийняття Пейпінґу до Об'єднаних Націй

Лондон.— Патрік Ґордон Вокер, який у випадку перемоги соціялістичної Партії в осінніх виборах в Британії (на що вона має всі шанси) стане британським міністром закордонних справ, заявив у палаті громад, що уряд Партії Праці буде активно старатися за прийняття Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Він заявив, що „мусимо зробити все можливе, щоб закінчити небезпечну ізоляцію Китаю". Хоч консервативний уряд Британії, що визнав був Комуністичний Китай, також сприяє прийняттю китайських комуністів до ОН, проте він тримається пасивно в цій справі, рахуючись з опозиційним становищем Америки.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Джозеф П. Кеннеді,** мати покійного президента Джана Ф. Кеннеді, закликала американське громадянство більше зацікавитися недорозвиненими дітьми та допомогти їм перебути вакації здалеку від великих міст. Пані Кеннеді згадала, що вона ознайомлена з цією справою, бо одна її донька Розмері є умово упосліджена.

● **Суддя Джов Б. Брави** в Далласі, Тексас, відклав переслухання в справі Джека Рубі на неозначений час. Суд має вирішити, чи Рубі є божевільним. Коли так окажеться, то засуджений до смертної кари Рубі не буде страчений, тільки йому перемінять смертну кару на досмертну в'язницю. Відкладення розправи домагався головний оборонець Рубі.

● **В Провіденсі, Ровд Айленд,** мали 16-го червня відкрити клініку, в якій лікували б в тому напрямку, щоб курці припинили курення, — але відкриття не відбулося, бо в клініці було місця на 60 осіб, а зголошених було аж 365. Треба часу, щоб визначити, кого прийняти на лікування в першу чергу.

У СВІТІ

● **У Східньому Конго** продовжується із змінливим щастям війна з комунізуючими повстанцями, які проголосили власний уряд з президентом, прем'єром і міністрами. Головним командантом є самозваний „полковник" Люї Бідаліра, колишній урядовець у бельгійській кооперативі в Конго, що — поруч з різними таємничими відзнаками носить на грудях портрет першого конґолійського прем'єра Патріса Люмумби. Перед трьома західніми кореспондентами, яким удалося почерез сусідню Буруңді продістатись до головної кватири повстанців, Бідаліра ремствував на ЗДА, які дарували Конґу два бомбовики Т-28, що ними конґолійський уряд бомбардує тепер повстанців, узброєних здебільша в списи і мечі.

● **В Еспанії** уряд проголосив організування так званих родинних груп, які мають займатись такими аполітичними справами, як школи, житлова проблема, охорона споживачів перед зловживаннями збоку продавців і т. п. Делеґати тих груп будуть допущені до парляменту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Конґрес у виборчому році

У кожному виборчому році члени Конґресу хочуть якмога скоріше вернутися „додому", у свої виборчі округи, щоб займатись передвиборчою кампанією, і водночас Президент вимагає їхньої приявности у Вашинґтоні, в Конґресі, від якого домагається максимальної активности. Особливо президент Джансон, який восени цього року стане перед виборцями із несповна однорічним балянсом праці, хоче виказатись успіхами в законодатній ділянці.

Тому відразу, як тільки Л. Б. Джансон прийшов до влади, він почав натискати на Конґрес, щоб той передусім поладнав „ударну програму" Джана Ф. Кеннеді. Провівши закон про зменшення прибуткового податку, Джансон настояв на введенні під дебати законопроєкту про громадянські права. 10-го червня цього року Сенат — 71 голосом проти 29 — переламав обструкційну тактику опозиції з південних стейтів. Конґресові провідники сподіваються, що на 4-го липня цього року — День Незалежности — зможуть подати Президентові той закон до підпису. Тому, що дебати над ним блькували шлях іншим справам, їх закінчення започаткує гарячкову законодатну працю над низкою законопроєктів, на поладнанні яких дуже Президентові залежить.

Передусім належить сюди справа бюджету. З-посеред 12-ох найважливіших бюджетових частин, над якими переводиться окреме голосування, 10 уже перейшли в Палаті Репрезентантів. Щорічно найбільше заперечуваний проєкт про закордонну допомогу перейшов у палатній Комісії для закордонних справ в майже незміненій формі, на запропоновану Президентом суму — $3 500 000 000, що є винятковим випадком в історії американського законодавства. Так само, всупереч застереженням збоку республіканської опозиції, всі шанси має проєкт збільшення межі державної заборгованости від $315 до $324 більйонів. Однак ці закони належать радше до непопулярних і не мають притягальної сили для виборців. Зовсім інша справа із законопроєктом про призначення $962 000 000 на боротьбу проти бідности на час трьох років. З того законопроєкту найменше шансів на успіх має — як твердить фахівець із „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" — ідея створення „корпусу миру" по містах та для проведення „земельної реформи" в рільничих стейтах. Конґрес підвищить, мабуть, платні державним урядовцям, суддям і собі самому — конґресменам та сенаторам. Палко оборонюваний, але й заперечуваний законопроєкт про медичну опіку над старшими людьми не має шансів на успіх в його первісній формі, з включенням цієї опіки в систему суспільного забезпечення, а все ж він перейде, мабуть, у так званому„ проєкті Керра - Міллса". До законопроєктів допомогової категорії належать харчові марки для бідних, федеральна допомога постійно пошкодованим обширам, федеральна допомога на освітні цілі, підвищення старечих пенсій. До іншої категорії належать такі проєкти, як забезпечення коло 60 000 000 акрів землі під парки і сади, суворіші приписи щодо купна - продажу компанійних уділів та торговельних операцій, різні справи імпортових мит — і інші.

Якщо тільки частина тих проєктів побачить світ, то воно таки буде доказам особливого хисту Линдона Б. Джансона ладнати і співпрацювати з Конґресом.

Русифікація українських шкіл

З повідомлень совєтської преси виходить, що в Україні є тепер 133 високі школи, включно з університетами в Києві, де навчається 15 000 студентів, Харкові, Львові й Ужгороді. Понад 550 000 фахівців з високою, себто академічною освітою працюють на Україні. Імпозантна цифра, як на перший погляд. Та коли порівняти її із загальною кількістю українців — до 40 мільйонів осіб — то рожевий образ пригасає: фахівці з високою освітою становлять на Україні лише 1.37% всього населення.

Але й цей притьмарений образ пригасає ще більше, коли спробуємо розглянути питання про те, якою мовою вчаться, а потім у практичному, щоденному житті користуються ті фахові молоді сили України? Закон про „добровільний вибір" мови, якою має вчитися школяр, а потім студент, був і трактується як вказівка компартії — вибирати російську мову навчання. Кожний на Україні знає й на собі відчуває русифікаційний тиск Кремлю. В багатьох містах України важко знайти в кіосках чи книгарнях навіть періодичну, совєтську ж, пресу українською мовою. Однак, російська мова, хоч як її „ударно" пропихають русифікатори, не може масам замінити рідної мови. Сотні тисяч дітей вчаться таки українською мовою в початкових і середніх школах; київська преса якось писала, що навіть багато вчителів не володіють як слід російською мовою. Тому Кремль останнім часом вдається до ще драстичнішого, вже ґеноцидного характеру заходу: у деяких високих школах і технікумах України ввесь навчальний процес почали примусово провадити старшєбратським „язиком". Київська „Молодь України" з 7-го червня 1964-го року надрукувала сторінку оголошень різних високих навчальних закладів „Якщо бажаєш вчитися", з вказівками кандидатам на студентів, які саме іспити треба складати. Якщо, наприклад, Прилуцький технікум гідромеліорації чи Лебединське педагогічне училище дають притулок українській мові, то Кооперативний технікум у нашому старовинному Чернігові її взагалі „не потребує": щоб потрапити на технологічний відділ, треба скласти іспити з математики, хемії і російської мови та літератури. Щоб потрапити до Гірничо - Металюргійного інституту в м. Комунарському, Луганської області, треба складати іспити, крім математики, фізики й хемії, — лише з російської мови й літератури. Управління навчальних закладів Міністерства автотранспорту УССР, набираючи студентів до свого технікуму, повідомяє: „Вступники складають екзамени з російської мови письмово і з математики письмово та усно". Це не вигадка „буржуазних націоналістів", які „зводять наклепи" на совєтську Україну, як частенько нарікають совєтські газети. Це — жорстока правда про те, що Москва пішла на виконання ґеноцидного пляну! Київський інженерно - будівельний інститут вимагає іспитів, крім математики тощо, — „з російської або української мови", ставлячи мову Шевченка, в його ж країні, на друге місце.

Сподіваємось, що наші найвищі політичні чинники, як і найвищі наукові установи, зокрема НТШ та УВАН, обмірковано й пляново розпочнуть відповідні заходи, щоб звернути увагу — з фактами в руках — ОН, ЮНЕСКО і видатних діячів Заходу на нищення мови українського народу.

ДЕ ҐОЛЬ ПЕРЕД ПРЕЗИДЕНТСЬКИМИ ВИБОРАМИ

Париж. — 1965-го року у Франції відбудуться вибори президента загальним голосуванням. На пост президента є два кандидати: де Ґоль і Ґастон Деферр, голова міста Марселю. Тепер, уперше після своєї операції, проведеної в квітні, де Ґоль обіздив Францію, щоб відновити безпосередній контакт з виборцями.

У своїх промовах на народних вічах де Ґоль не каже виразно, чи буде він кандидувати на президента в 1965 році. Він робить свою пропаґанду іншим способом. Наприклад, відвідавши північну Францію, де в 1940-му році відбулися нещасливі бої з німцями, де Ґоль згадує про ті події і про свою ролю у визвольній акції.

Французькі ветерани, що билися на різних фронтах в другій світовій війні, приходять на ті віча і згадують минувшину. Де Ґоль скромно заявляє, що він „готовий служити" народові, якщо вистачить йому сили. При тім, однак, де Ґоль зазначає, що коли б його життя перервалося, то все одно Франція піде й далі тим шляхом, який він визначив від 1958-го року. Ці слова викликають у слухачів певні сентиментальні настрої. Люди плачуть, промовці порівнюють де Ґоля із героїнею боротьби Франції за незалежність з доби Середньовіччя, Жанною Д'Арк або навіть з Верцинґеториксом, борцем за волю Галлії в 1-му столітті перед Христом проти римської окупації.

Слід зазначити, що де Ґоль не взяв участи в урочистостях, які відбулися 5 червня в Нормандії на відзначення 20-ліття висаду англо - американських армій в Европі. Ще й досі де Ґоль не може забути, що його, тодішнього голову французького визвольного комітету в Лондоні, не повідомлено про плянований висад англо - американців на території Франції. Тоді у Вашинґтоні і Лондоні не числилися поважно з де Ґолем й французьким рухом спротиву. Цю рану носить у своїм серці де Ґоль і досі.

Це одна з причин його постійного намагання іти в міжнародній політиці своїм „власним шляхом", наперекір політиці „англо - саксів".

Суперник де Ґоля — Деферр, будує свій авторитет не на сантиментах, а на творенні політичної програми, відмінної від програми де Ґоля. Деферр, всупереч де Ґолеві, який легковажить плян політичного об'єднання Европи, заявляє себе „европеїстом".

Деферр не має ніякого озлоблення супроти „англосаксів" і вважає плян де Ґоля зробити Францію атомовою державою за марнотратний і нереальний. Деферр не збирається радикально змінювати конституцію Франції, вироблену за вказівками де Ґоля в 1958-му році. Ця конституція, що б там не казали її критики, забезпечила стабільність уряду і уможливлила проведення деяких ливила проведення деяких ції поставити народне господарство на твердий ґрунт. Тепер цьому загрожує знов деяке знецінення французьких грошей, але вже, мабуть, не повториться доба, коли французи мусіли рахувати франки мільйонами.

Можна думати, що де Ґоль коли йому дозволить здоров'я, буде кандидувати на уряд президента і буде вибраний. Але чи вдержиться при владі партія „ґолістів" після відходу теперішнього президента, на це дасть відповідь тільки майбутність.

Viator

Ґолдвотер має запевнену номінацію, якщо не покинуть його прихильники

Даллас, Тексас. — 16-го червня, у вівторок, Стейтова Республіканська Конвенція вирішила підтримати сенатора Беррі Ґолдвотера, який старається про номінацію на президентського кандидата. Тексаська делеґація має 56-ох делеґатів, і Ґолдвотер в дні 17-го червня разом із 8-ма голосами з Аркенсо має вже 682 голоси, а до номінації треба більшости 665. Так обраховує йому голоси Асошієйтед Прес після його перемоги в Тексасі і Аркенсо. Юнайтед Прес Інтернешенел нараховує Ґолдвотерові тільки 659 голосів. Але сам Ґолдвотер є обережний і його головна виборча кватира нараховує йому досі тільки 628 голосів, а з майбутніми 14 голосами з Монтани 642, замало до певної номінації. Та ці обрахунки є довільні, і вони день раніше, це значить перед вислідом в Тексасі і Аркенсо, представлялися інакше. У вівторок 16-го червня Асошієйтед Прес нараховувало Ґолдвотерові 618 делеґатських голосів, але з того було тільки 345 таких делеґатів, які мусітимуть в першому голосуванні віддати свій голос на арізонського сенатора. 273 делеґати мали б голосувати за Ґолдвотера, але вони до Конвенції можуть змінити свою думку та підтримати в Сан Франсіско Скрентона. Таким робом сподіваються, що Конвенція буде відкрита, що перше голосування не дасть перемоги Ґолдвотерові. Ліберальні республіканці мають надію, що їм вдасться перетягнути більшість делеґатів із всіх 1,238 та здобути для Скрентона більшість, що є потрібна для номінації. Покищо ще йде боротьба за здобуття делеґатів в тих стейтах, які визначують їх або вибирають в найближчих днях. Скрентон дістане делеґатів, які підтримували Рокефеллера, та тих, що заявилися були за амбасадора Ладжа. Але те число делеґатів є надто мале в порівнянні з тим, що їх має досі Ґолдвотер, тому слаба надія на те, щоб можна було не допустити до номінації арізонського сенатора.

Д-р Богдан Олесницький

ГРОМАДСЬКІ ПОЗИЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

П'ятий Науковий З'їзд Українських Лікарів в Ню Йорку — в часі, коли тут у метрополії модерного світу відбувається Світова Виставка і — за тиждень перед „українським днем" у Вашинґтоні, коли відслонять там пам'ятник Шевченкові, — замітний ще й тим, що для більшости з нас, українських лікарів, якраз минає двадцять років, коли ми на згарищах другої світової війни мусіли покинути рідні землі.

Згадуємо про це не для того, щоб розбудити сантиментальні ремінісценції, але для того, щоб звернути увагу на факт, що тих повних змісту двадцять років не порвали наших духових і чуттєвих зв'язків з країною наших предків, що сьогодні, як і вчора, ми свідомі своїх великих обов'язків у відношенні до нашої Батьківщини.

Майже 15 років проминуло від часу, коли в Ню Йорку, з ініціятиви д-ра Р. Осінчука та гурту новоприбулих колеґ, засновано Українське Лікарське Товариство, яке має продовжувати традиції УЛТ на рідних землях. Від несміливих перших кроків на нюйоркському „давнтавні" пройшли ми далекий шлях, який увінчався не тільки нашим особистим успіхом, але також й небувалим успіхом нашої професійної організації , що охоплює тепер близько 600 членів і має 13 Відділів у ЗДА і Канаді.

УЛТПА виросло і змініло завдяки громадському авторитетові своїх членів, які високими фаховими та етичними стандартами лікарської практики, а також гуманним відношенням до хворих людей приносять добру славу українському імені. Наша широка еміґраційна спільнота уже почала розуміти громадсько - політичну вартість зорганізованих українських лікарів та їх значення для української справи.

Активна політична діяльність д-ра Антона Жуковського у Північній Дакоті, його особисті зв'язки з сенаторами того стейту, є прикладом, скільки корисного для української справи може зробити український лікар у далекому ,невеликому стейті. А втім, між нашими лікарями не бракує уже й від українських батьків народжених людей, що, як Іван Кучерепа, довгі роки був послом до канадійського парляменту, а також делеґатом Канади в Об'єднаних Націях. Сеньйор українських лікарів у цій країні — д-р М. Сіменович кількадесят років бере активну участь у громадському житті українського Шикаґо, д-р Мелетій Снігурович виконує видатну ролю в громадському житті в Едмонтоні, д-р Роман Сухий деякий час виконував обов'язки головного предсідника „Провидіння", д-р Тома Лапичак з Шикаґо заснував і очолив Український Публіцистично - Науковий Інститут і, попри свої функції головного редактора „Лікарського Вісника" та редактора тижневика „Українське Життя", загальновідомий із своєї публіцистичної діяльности; д-р З. Винницький з Клівленду, який в останньому часі діяльно включився в акцію перевибирання знаного приятеля українців, конґресмена Фіґена. Не можемо поминути д-ра Романа Осінчука, який, поза своїми знаменними заслугами для УЛТПА і „Лікарського Вісника", бере активну участь в НТШ, Українському Технічному Інституті, УККА, Народному Домі та інших громадських установах.

В літературі не можна не згадати нашої відомої лікарки - письменниці д-р Софії Парфанович та д-ра Іларіона Чолгана, що під псевдонімом Алексевича дав себе пізнати, як талановитий драматург. Деякі з наших колеґ відомі як знавці чи меценати образотворчого мистецтва, як д-р Микола Кузьмович з Бабилону чи д-р В. Возняк з Огайо, стараннями і фінансовою допомогою якого вийшла в світ монографія О. Архипенка.

Щораз більше число молодих українських спеціялістів стає професорами медичних шкіл і своєю науково-дослідною працею причиняється до поширення обріїв медичного знання. На сторінках фахових журналів, включаючи офіційний орган Американської Медичної Асоціяції, щораз частіше подибуємо оригінальні праці наших учених, д-ра Ю. Трухлого, д-р М. Грещишина і ін.

33 випуски журналу УЛТПА „Лікарський Вісник" — велике наукове і літературне досягнення, тривалий документ інтелектуального зусилля наших колеґ та посвяти його редакторів д-ра Р. Осінчука, д-ра Я. Восвідки і д-ра Т. Лапичака. Цей єдиний у світі вільний український медичний журнал зродився на терені Ню Йорку з ініціятиви д-ра Р. Осінчука і наприкінці 1961-го року був перенесений до Шикаґо, де як квартальник виходить за редакцією д-ра Т. Лапичака.

За редакцією д-ра Т. Лапичака, при співучасті д-ра Р. Осінчука і д-ра Р. Сочинського, підготовляється „Лікарський Альманах". Надмірне професійне запрацьовання авторів дещо припізнило появу цієї публікації, яка, за словами одного з її редакторів, буде „книгою битія українського лікаря на чужині".

За кілька останніх років УЛТПА зробило чималий поступ в організаційному та адміністраційному відношенні. Постали нові Відділи, усправнено діловодство, що позначилось успіхами у касовому і організаційному секторі. Очевидно, що деяка кількість колеґ з тих чи інших мотивів все ще залишилась поза нашим Т-вом, і слід шукати нових, може більше атрактивних способів, щоб і їх приєднати.

УЛТПА стало на певніших фінансових основах, і коли „Лікарський Вісник" все ще бореться з трудногцами, то причиною того є не брак матеріяльних засобів, але радше криза людей.

Вислід збірки на видавничий фонд „Альманаху" промовисто свідчить про жертвенність загалу членів Т-ва.

Одне із головних завдань нашої організації — виробити у членів належне зрозуміння для щедрої жертвенности у відношенні до національної спільноти, якої наукові, культурні та церковні установи потребують постійної матеріяльної допомоги. Коли наше професійне навантаження, постійний брак часу і виснаження працею можуть до деякої міри виправдувати нашу особисту неучасть у діяльності наших громадських установ, то це тим більше накладає на нас обов'язок бути меценатами і спонзорами нашого організованого життя, давати щедру матеріяльну допомогу там, де її потрібно. Можна сказати, що загал українських лікарів виявляє задовільну жертвенність і їх прізвища часто ведуть перед у списках жертводавців. Проте наш професійний успіх і наше матеріяльне становище ставлять до нас вимогу ще більшої жертвенности в користь нашої національної справи. Можна думати, що, коли б УККА знайшов спосіб, щоб жертви на „Національний Фонд" могли бути відтяґнені від прибуткового податку, то самі українські лікарі повинні б жертвувати на нього більше як $100 000 річно! Жидівське середовище в ЗДА жертвує річно багато мільйонів долярів на культурні і харитативні цілі країни своїх батьків, і жертви ці для Ізраїлю офіційно відтягається від податку жертводавців.

Громадська постава та жертвенність українських лікарів були виставлені на пробу в лютому 1963-го року, коли в околиці Ню Йорку за кілька днів вони склали близько $5 000 до розпорядження Митрополита Кир Йосипа Сліпого. Так було і зі збіркою на НТШ Сарселі з нагоди приїзду проф. В. Кубійовича, із збіркою фондів на висилку української делеґації на Пластове Джемборі у Греції, з численними пожертвами на НТШ, УВАН, Фонд Катедри Українознавства, Комітет Пам'ятника Шевченкові і т. п.

До речі було б застановитись над організованим способом жертвування, можливо в рамках УЛТПА, щось на зразок „Юнайтед Апіл", з тим, щоб зібрані щорічно суми були розділювані між усіма національно - громадськими установами, які працюють для добра нашої спільноти. Самооподаткування у висоті 3-5% річного прибутку напевно не переобтяжило б ні одного з лікарів, а у висліді це створило б ширшу фінансову базу для української спільноти.

Головна Управа УЛТПА закупила сто примірників англомовної Енциклопедії Українознавства, щоб передати їх в дарунку американським сенаторам. Ця акція знайшла схвалення майже всіх Відділів, які вже розпочали збірку на ту ж ціль .

Наше Т-во не є самоціллю і тому воно не сміє відмежовуватися від загалу громадянства та його проблематики. Можна сподіватися, що після завершення організаційної розбудови та наладнання адміністраційного порядку у Всіх Відділах і в самій Централі, діяльність набере ширшої експансії і знайде нові форми служіння українській справі.

Саме стягування вкладок, ведення протокольних книг, влаштовування сходин із рефератами, товариські вечірки і балі — це все хоч і потрібне, але не вичерпує наших завдань і можливостей. Нашу дотеперішню діяльність треба розбудувати і поширити в нових, динамічних формах. — Праця УЛТПА відбувається передусім у Відділах, а не в Головній Управі. Тому й ініціятива і проєкти нових форм діяльности не доконче мусять виходити з Головної Управи, — вони зроджуються і будуть зроджуватися на терені Відділів, як вислід зустрічі із дійсністю, як продукт нашого щораз більшого досвіду.

З приємністю можна ствердити, що УЛТПА диспонує вартісним та ідейним людським матеріялом. Двадцять років мандрівки чужими шляхами не порвали наших тісних духових зв'язків з Батьківщиною і не викоренили в нас ідеалізму, притаманного українській людині.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(19)

Вадим Павловський

ШЕВЧЕНКО В ПАМ'ЯТНИКАХ

Прийшовши знову на Україну в 1919 році, большевики продовжували боротьбу проти виявлень української національної свідомости, але в той самий час ставили пам'ятники Шевченкові і на Україні. Вони підкреслювали соціяльно-політичне значення Шевченка, залишаючи в тіні його ролю в національному відродженні: це трактування поета стало традиційним на довгі роки.

В Шевченківські дні 1919 р. сталась „історична подія": совєтська влада поставила гіпсове погруддя Шевченка — „перший пам'ятник Шевченкові в Києві" — проти входу до Історичного музею на Олександрівській вулиці, лицем до музею, тобто спиною до площі, на яку ця вулиця виходить. Оригінал погруддя виліпив київський скульптор Федір Балавенський. Поет був зображений в останніх роках життя, без шапки; загальне трактування було побутово-реалістичне. Ніяких особливих мистецьких вартостей цей „перший пам'ятник" не мав і погруддя, стоячи на вузенькому тимчасовому постаменті, губилося в своєму оточенні. Воно простояло до початку вересня, коли російські війська ген. Денікіна, захопивши місто, скинули й розбили його.

Під час поновного перебування Києва під владою большевиків було скинуто з підніжжя тимчасову бетонову статую кн. Ольги на Михайлівській площі. На її місце поставили 11 березня 1920 р. величезне гіпсове, дуже модерністично виконане погруддя Шевченка, роботи професора Української Державної Академії Мистецтв, Бернарда Кратка. На поетові була знов таки смушкова шапка, але загальне трактування було з дуже сміливим узагальненням об'ємів і форм, з цікавими спробами передати фактуру матеріялів. Погруддя справляло на всіх, хто бачив його вперше, враження несподіванки, а для мистецько непідготованого глядача воно було мало зрозуміле. Коли готували пам'ятник до відкриття, то бокові постаті, що оточували кн. Ольгу, залишили, наспіх закривши їх форніром. Вийшла потворна споруда, яку кияни охристили назвою „Шевченко на броневику". Скоро населення рознесло форнір на паливо, і модерністичний бюст Шевченка опинився в товаристві реалістичних статуй Кирила й Методія та Андрея Первозваного. Тоді пам'ятник прозвали „Кирило-Методіївським Братством". Погруддя не простояло й два місяці, як його хтось потрощив на шматки.

Коли совєтська влада встановилась на Україні, 1923 року скинуто було хреста з могили Шевченка. На його місце, в липні того самого року, з ініціятиви робітників недалеко розташованої Городищенської цукроварні і їхніми заходами встановлено було невелике вилите у майстернях заводу бронзове погруддя поета на високім підніжжі. Погруддя це виліпив місцевий скульптор-самоук К. Терещенко.

В цей період серед кооперованого українського селянства виник рух для спорудження пам'ятників поетові на провінції. Як приклад, можна згадати Шевченківські погруддя, поставлені в 1926 р. у Жашкові, Березні та в Лучанську, всі роботи скульптора Сергія Жука. Ініціятори цього руху, кооператори Укрсільцукру, згодом були заарештовані й васлані на будівництво Біломорканалу[53]. Погруддя Шевченка роботи Федора Балавенського були поставлені в 1924-1926 рр. в Золотоноші, в Лубнях і в Миргороді.

На жаль, виконаних професійними скульпторами-мистцями пам'ятників Шевченкові на провінції було мало, хоч бажання вшанувати пам'ять поета було велике. Здебільшого це були наївні спроби доморощених скульпторів, або такий жахливий безсмак, як поставлений 1930 року в с. Кирилівці, тепер — Шевченковім, претенсійний пам'ятник: бронзова постать Шевченка в шапці і настовбурченім кожусі, з типовою для плякатних портретів Леніна простягненою вперед рукою, стоїть на кам'янім підніжжі, подібнім до броневика. Навколо підніжжя з двох боків скрадаються бронзові фігури-селяни, робітники, партизани тощо і стоїть селянин у ланцюгах. Спереду коло підніжжя звивається змія в царській короні; на неї замахується молотом робітник.

Цей пам'ятник було поставлено на площі серед села (тепер його замінено іншим). Крім нього, на місці хати, де маленьким жив Тарас Шевченко, тоді ж поставлено було незґрабне погруддя поета. Подібний пам'ятник поставлено було і в Моринцях — селі, де народився Тарас Шевченко. В 1920-их роках поставлено пам'ятник Шевченкові ще й в інших місцях, як с. Диканька (Полтавщина) та в провінційних містах, як Конотоп, Седнів, Шпола. Ліпше був зроблений пам'ятник у великім місті — Дніпропетровську. В 1925 р. в Полтаві поставлено пам'ятник Шевченкові з каменю роботи Ів. Кавалерідзе. Він за задумом дещо близький до пам'ятника поетові роботи того самого скульптора в Ромні.

Пам'ятники Шевченкові на його могилі, в Харкові і в Києві

Коли Микола Скрипник став народним комісаром Освіти УССР, він порушив питання про впорядкування могили Шевченка та побудову на ній пам'ятника. 20 серпня 1925 р. постановою Раднаркому УССР могилу Шевченка віддано під охорону Наркомату Освіти, а територію навколо могили, площею 4 десятини, оголошено державним заповідником.

1927 р. Скрипник утворив комітет пам'ятника Шевченкові на могилі. Комітет складався з видатних діячів української культури, зокрема мистців і письменників. Були там і літературознавці, як директор Київської філії Ін-ту Т. Шевченка Олександер Дорошкевич, були й партійні шевченкознавці, як член ЦК КП(б)У журналіст Андрій Річицький (Пісецький) і провідні працівники Наркомату Освіти УССР, як Юрій Озерський та ін.

На початку 1927 р. комітет оголосив всеукраїнський конкурс на проєкт пам'ятника Шевченкові на його могилі. Члени Комітету спочатку вважали, що в трактуванні Шевченка треба підкреслювати національний момент. Але згодом дехто з них, як Річицький, прийшли до думки, що Шевченко є постать „плянетарного" маштабу, і вимагали відповідного трактування його в пам'ятникові. Обидва ці аспекти — національний і плянетарний — розходились з московською генеральною лінією партії. За діями Скрипника стежили Лазар Каґанович і Павло Постишев. Розгорілась запекла боротьба. Конкурс на проєкт пам'ятника Шевченкові, який відкладали на 1928-ий, а потім на 1929 рік, було провалено. Шевченківський комітет повідомив, що провал стався через „об'єктивні обставини".

[53] Спогади Сергія Жука. Шевченківська Конференція УВАН. Шевченко та його доба, Авґсбурґ, 1947.

За співпрацю Школи Українознавства та допоміжних організацій

В одному із Бюлетенів Батьківського Комітету Школи Українознавства Т-ва „Рідна Школа" у Дітройті-Схід був надрукований запитник під наг. „Чому і як?" Поміж іншими було запитання, як досягти того, щоб наші діти розмовляли між собою українською мовою.

Відповіді були такі цікаві, що корисним буде зібраний матеріял з'ясувати у формі рекомендацій для всіх тих,які мають рішучу постанову своїх дітей виховати в українському дусі.

Батькі висказуються насамперед докладно про Школу Українознавства. На їх думку вона не тільки корисна установа, але до цього часу одинока, що поклала серйозні основи для національного виховання і навчання предметів українознавства. З невеликої шкілки вона виросла до найбільшої школи українознавства на терені Дітройту.Свій успіх завдячує тому, що вона на сто відсотків україномовна, відділена зовсім від англомовного цілоденного навчання і тому учні навіть найнижчих кляс елементарної школи легко вчаться відрізняти своє рідне оточення.

Учителі школи, здобувши цінний досвід навчати у специфічних умовах нашого поселення, під проводом Шкільної Ради УКК і її інспекторів, знають як виховно-навчальну програму з успіхом реалізувати.

Щоб здійснити нашу виховну мету, рівночасно з Школою Українознавства мусять діяти не менш важні допоміжні фактори. Про них батьки згадують у своїх відповідях і то досить докладно.

Важніші з них — це батьківський дім, церква, молодечі організації.

Батьківський дім.

Треба подбати, щоб розмовна мова вдома була українська. За ніяких умов не можна впроваджувати до української мови в домашньому мовленні англійські слова, а то й цілі фрази. Не вживати польонізмів, русизмів, діялектизмів, бо діти засвоюють таку мову, якою говорять їхні батьки. Треба призначити бодай одну годину кожного дня для переробки матеріялу до Школи Українознавства і читання творів української літератури (домашніх лектур).

Щоб заощадити для цього час, скорочуймо до мінімума слухання дітьми чужомовних програм в радіо і телевізії. Телефонічні розмови молоді хай відбуваються тільки рідною мовою. Подбати, щоб діти читали свій україномовний журнал. Учні старших кляс повинні обов'язково читати український часопис. Коли не стає часу на докладне читання, тоді хай читають напр. короткі вісті з українського життя, вісті зо світу,або дописи про культурно-мистецьке життя зі свого міста.

Церква.

Про церкву не приходиться довго говорити, бо усі батьки прекрасно знають про її виховний вплив на душу молоді.

Подбаймо, щоб діти слухали в церкві не чужомовні, або двомовні, але україномовні проповіді. Так само рідною мовою повинні відбуватися молитви, підготова дітей до св. Сповіді і сама св. Сповідь. Хай діти вживають молитовників не чужомовних, або двомовних, але україномовних.

Не прив'язуймо великої ваги до того, що діти може не завжди розуміють добре українську мову. Вони дуже скоро й легко вивчають уся-кі мови.

Вживання рідної мови у Божих храмах має цілющий вплев на молоді душі. Тому навіть часткові відхилення у бік чужомовности ставить батьків у дуже прикре положення.

Молодечі організації

Вони не менш важні фактори, як батьківський дім і церква. Принайменше раз в тижні зустрічається молодь в домівці на різних зайняттях. Влаштовуються на протязі цілого року нею, або для неї різні імпрези, а що найважніше, її ціломісячне перебування у вакаційних таборах.

Членство дитини в молодечій організації рівнозначне приналежністю її до української громади на чужині, а через неї до української нації. Рідна мова повинна звучати не тільки в рамах „сеньйорату", але теж в клітинах старшої молоді, юнацтва та новацтва. Це можна здійснити тільки через відповідальність провідних одиниць, виховників, інструкторів, чи т.зв. братчиків. Тому кадри таких виховників треба поповняти тільки кваліфікованими провідними членами. Допускання до них членів без доброго знання рідної мови понижує рівень організації.

В приміщенні молодечої організації має вживатися тільки українська мова. Нею слід виповняти програми праці у всіх складових клітинах. Низький рівень вживаної мови можна піднести тільки підвищенням знання рідної мових самих провідників і виховників. Краще вдоволитися меншою кількістю виховників з кваліфікаціями, як допускати людей припадкових і без кваліфікацій. При цьому всьому слід звертати увагу на якість, а не на кількість, бо кориснішe є виховати меншу кількість членів, але зате вартісних, як велике число і втратити потім усіх.

Немає найменшого сумніву, що співдіяння Школи Українознавства, батьківського дому, церкви та молодечих організацій, є конче потрібне, як для риби вода, або для легенів повітря. Брак зрозуміння, або поменшування ролі бодай одного із згаданих факторів, може дуже боляче відбитись на наших дітях і на долі цілої української громади в Америці.

О. С-ий

МІННЕАПОЛІС — ШЕВЧЕНКОВІ

ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ У ПРОГРАМІ

Міннеаполіс, (мяд). — Відділ УККА в Міннесоті готовить ширшу акцію серед неукраїнського світу в Міннесоті з приводу відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Ціль акції — змобілізувати публічну опінію та середники американської інформації в Міннесоті в справі подій, що наспівають в столиці ЗДА 27-го червня.

Управа Відділу УККА розіслала велику кількість інформаційного матеріялу в справі Шевченка і пам'ятника у Вашингтоні до всіх радіовиселень, телевізійних станцій, преси, політичних партій та їх провідників, членів Конґресу з Міннесоти, наукових працівників відповідних ресортів університету та коледжів і т. д.

Кульмінаційною точкою акції УККА в цій справі буде телевізійна передача шевченківської програми 23-го червня, вівторок, о год. 8 вечора на станції ч. 2. Програма має тему: Шевченко — поет України. Програма виконається трьома панелістами, які представлять англомовній публіці Шевченка як поета, гуманіста та українського патріота. В панелі виступлять: д-р Володимир Анастазієвський, д-р Раїса Данилюк і д-р Михайло Козак, всі випускники американських університетів.

Несподіваною, важливою частиною шевченківської програми в телевізії буде виступ відомого диригента - бандуриста і композитора Григорія Т. Китастого, який тепер завітав до Міннесоти і дав згоду допомогти в програмі. Українська громада, як також повідомлені про це американські кола чекають із нетерпеливістю на цю програму.

М. Д.

УВАН у роковини Шевченка

Вінніпеґ.— Президія УВАН у Канаді одержала лист-подяку від Управи Шекспірівського Центру в Стратфорді над Ейвоном, Англія, за відзначення 400-річчя народження Вілліяма Шекспіра та за переслання перекладів Тодося Осьмачки „Макбета" й „Генрі IУ" до бібліотеки Центру. За Управу підписаний д-р Лев Фоке, директор Центру в Стратфорді над Ейвоном. З початком вересня відбудеться в цьому місті міжнародний конґрес шекспірознавства й Президія УВАН робить заходи в справі української участи у цьому конґресі.

Лігай Велі відзначив 150-річчя народження Тараса Шевченка

Нортгемптон, Па. — В неділю 7-го червня заходами злучених сил Істону, Нортгемптону, Аллентавну, Палмертону, Бетлегему та цілої Лігай Велійської округи в авдиторії української католицької парафії св. Івана Хрестителя в Нортгемптоні, Па., відбувся Концерт 150-річчя народження Т. Шевченка. Мішаний Хор з Лігай Велі відспівав американський гимн, а о. монс. Степан Тиханський виголосив вступне слово. Згодом хор виконав „Заповіт" — сольо співав В. Боднарчук. Дитячий хор виконав „Ог бютифул Америка", „Доборолась Україна" і „Слава Тарасові" при сольовім заспіві п-ні О. Цегельської — арт. Львівської опери. Святочну промову про життя і творчість Великого Пророка виголосив ред. М. Стахів.

В другій частині свята Чоловічий Хор виконав: „Сонце заходить" — Д. Роздольського, сольо В. Боднарчука, „Косар" — С. Людкевича і „Грай Кобзарю" — С. Людкевича. З великим чуттям п-ні О. Цегельська продеклямувала „За горами гори", а після того Мішаний Хор співав: „Чого мені тяжко" — М. Волошина, „Дніпро реве" — Д. Січинського і „Садок вишневий" — Б. Вахнянина. Кінцеве слово мав о. прот. Андрій Двораківський. Диригентом Мішаного і Чоловічого Хорів був В. Двораківський, диригентом дитячого хору — о. В. Левицький. Акомпаніював — д-р С. Блащак.

Виконання програми пройшло з повним успіхом, за що численна публіка нагороджувала керівників і виконавців довгими та рясними оплесками.

Іван Стасів

Українська хроніка

● **Слов'янський Інститут** при паризькому університеті вшанував пам'ять Т. Шевченка, з нагоди 150-річчя з дня його народження, спеціяльною доповіддю викладача української мови пані Марі Шерер, відомої перекладачки козацьких дум на французьку мову. Вона виголосила блискучу доповідь про співця свободи України, наводячи багато цитат у французькому перекладі з Шевченкових творів. На доповіді були, між іншими, проф. Андре Вайн з Коледж де Франс, проф. П'єр Паскаль із Сорбони, проф. Масон та інші.

● **Накладом Університету Індіяна** вийшов бібліографічний показник „Американська бібліографія Росії і Східньо - Европейських студій за 1962 р." У тій книзі чимало місця відведено українським ученим у вільному світі. Деякі українські дослідники мають по кілька бібліографічних позицій: Я. Рудницький, П. Феденко, Г. Лужницький, В. Голубничий та ін.

● **Нюйоркський Від. ОбВУА** влаштовує в суботу, 19-го червня ц. р. в горішній залі Літературно - Мистецького Клюбу, при 149 Друга Евеню в Ню Йорку чергові СХОДИНИ ЧЛЕНІВ з доповіддю п. Василя Косаренка - Косаревича на тему: „Конструктивна критика англомовного видання Енциклопедії Українознавства". Заразом будуть подані інформації щодо участи ОбВУА в урочистості відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, дня 27-го ц. м. — Початок в год. 7:00 вечора. Гостям раді. Вхід вільний.

Заслужені союзові діячі Нюаркської округи одержали медалю о. Грушки

Нюарк. — 6-го червня ц. р. в приміщенні шкільної авдиторії церкви св. Івана в Нюарку відбулися окружні організаційні збори Відділів місцевої округи, в часі яких гол. секретар УНСоюзу Ярослав Падох вручив п'ятьом визначним діячам місцевої округи почесні пам'яткові медалі о. Грушки на доказ признання за їх успішну працю на союзовому полі в минулому році. Медалю одержали Марія Процак і І. Іваник з Елизабету, М. Отрок, О. Твардовський і А. Борніченко з Нюарку.

В зборах взяли участь представники 13 Відділів на всіх 20 Відділів нюаркської округи Збори відкрив голова округи Юліян Баранюк, який разом з Василем Салабуном і д-ром Мироном Утриском керували зборами. Приявні на зборах вислухали дві доповіді на організаційні теми, гол. секретаря Я. Падоха та обласного організатора Степана Гавриша. Цього останнього представив приявним гол. секретар, підмічаючи його завдання та інформуючи, що він залищається в нюаркській окрузі для організаційної праці, а зокрема для збільшення місцевої союзової громади новими членами. Представники Відділів виявили вдоволення з приводу приявности в окрузі п. Гавриша та зобов'язалися з ним тісно співпрацювати. С. Гавриш в своїй доповіді з'ясував пляни праці округи та закликав приявних до збільшення зусилля в цім ювілейнім союзовім році. Гол. секретар Я. Падох подав важливіші ухвали і рекомендації Головного Уряду в травні цього року. Він поінформував приявних також про заклик УНСоюзу до своїх Відділів і членства в справі масової участи в вікритті пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні та особливо гаряче заохочував після відкриття до участи у ювілейному бенкеті, який дає рідку нагоду подякувати американському урядові і Конґресові за згоду побудувати пам'ятник патронові УНСоюзу у Вашингтоні. Він закликав усіх, що вибираються до Вашингтону, найшвидше замовити квитки на бенкет для запевнення успіху ювілейних святкувань у Вашингтоні. В часі зборів підмічено постання на терені округи двох Відділів УНСоюзу, а саме 214 Відділу, який утворився при відомім спортовім Клюбі „Запорозька Січ" в Нюарку, та 43 Відділу в Гилсайді. Секретар цього Відділу В. Пришляк з гордістю підмітив, що щойно після заложення цього Відділу українська громада в Гилсайді подбала про вивішення українського прапору на міськім будинку в дні 22 січня та про зорганізовану участь місцевого громадянства в поїздці до Вашингтону на відкриття пам'ятника. З ухвал зборів слід підмітити встановлення дводолярової річної вкладки від Відділів до каси Округи. Збори проходили серед піднесеного настрою і загального зацікавлення ширшими союзовими справами, що дає надію на оживлення праці нюаркської округи.

Десятиліття збіркової акції „Діти — Дітям"

У 1933 р. за ініціятивою гуртка свідомих жінок постало Жіноче Допомогове Товариство „Доньки України", з головою п. А. Середою.

З огляду на допомоговий характер своєї діяльности, змінює назву на „Український Червоний Хрест".

В травні 1940 р. викуплено чартер, і тоді довелося змінити назву УЧХ на „Самостійний Золотий Хрест". Очолювала Організацію п. С. Галичин. Організація розвивалася дуже успішно по цілій Америці. 60 її відділів збирали поважні суми для допомоги Краєві. З приїздом нової еміґрації в 1951 р. п. С. Галичин передала чартер і документи Головної Управи 15-му відділові ім. Ольчи Басараб в Ню Йорку, який очолює п. Томашівська. Організація працювала під назвою „Самостійний Золотий Хрест" до 1958 р. В грудні 1958 р. змінено назву на „Українську Американську Жіночу Допомогову Організацію" і відновлено її відділи: в Ню Йорку — 1. відділ ім. Ольги Басараб — гол. п. І. Гашинська, в Патерсоні 2. відділ. — в Брукліні відділ 3. ім. кн. Ольги — голова п. Е. Пиріг; в Рочестері 4. відділ ім. Лесі Українки — голова п. А. Крупа; в Нюарку — 5. відділ голова п. Бундзяк; в Асторії 6. відділ голова п. С. Наум.

Головна Управа УАЖДО, разом із своїми відділами, продовжує допомогову діяльність.

В 1952 р. кидає клич збірки „Діти — Дітям". Ця збіркова акція переводиться вже 10-ий рік у Різдвяному періоді.УАЖДО апелює до сердець людей доброї волі, а в першу чергу до дітей. Вона пригадує дітей - залишенців, які по таборах і лікарнях очікують приходу св. Миколая та Ангелика. Допомоговим чинником в цій акції була радіо-програма п. Р. Мариновича, який безплатно відступав 10 років свій час. Помагають нам „Арка", „Еко", „Сурма". Акція інших знайшла підтримку українських церков. ОО. Василіяни проголошують кожного року заклик до вірних через свою радіо - програму. Укр. Православні Церкви св. Тройці в Брукліні і св. Володимира на 11-ій вул. переводять щороку збірки серед парохіян. Укр. Кат. Церкви в Асторії, Бронксі, Брукліні, Озон Парку причинилися до успіху збірок. Велику підтримку збірка знайшла також у товариствах „Самопоміч", СУМА, ООЧСУ та Пласт.

Велике зрозуміння виявили мистці, даруючи свої картини. Ми пустили їх на льотерію і це дало гарний виелід. Мистець І. Курах улаштував самостійну виставку, дохід з якої призначив на акцію „Діти — Дітям". Балетна Школа прімн - балерини В. Переяславець, спільно з Музичним Інститутом, улаштували дитячу імпрезу. Спортові т-ва Ню Йорку, Бріджпорту і Елізабету влаштовують імпрези на акцію „Діти — Дітям". Активну участь бере Школа Українознавства при „Самопомочі" в Ню Йорку, а також школа в Брукліні при парафії св. Миколая. Не можемо поминути і наших мистців пера, авторів зворушливих віршів, оповідань, монологів, присвячених акції „Діти — Дітям".

За 10 років ми зібрали: рік 1952/53 — $ 2,845.90, 1953/54 — $ 2,012.73, 1954/55 — $ 2,485.91, 1955/56 — $ 2,179.85, 1956/57 — $ 1,570.84, 1957/58 $ 2,052.93, 1958/59 — $ 1,641.60, 1959/60 — $ 2,151.54, 1960/61 — $ 2,227.23, 1961/62 $ 2,451.31, 1962/63 — $2,882.11. — Разом зібрано $ 24,501.95.

Ця сума в цілості пішла для потребуючих допомоги в Німеччині, Австрії, Італії, Франції, Бельгії, Еспанії, Польщі, а навіть на Сибір і до Югославії. — Вислано 387 пакунків.

Головна Управа УАЖДО дякує сердечно всім своїм відділам, жертводавцям і людям доброї волі! Діяльність УАЖДО на акції „Діти — Дітям" не припиняється. Вона поставила собі ще одне завдання: нести моральну і матеріяльну допомогу хворим і немічним — чи то в Европі, чи тут, в Америці. Ми виконаємо це завдання тоді, коли охопимо акцією якнайширші кола громадянства. ГУ започаткувала т. зв. „центове уподаткування" (десятковою системою і подбала про виказки відповідні. Одна особа бере 10 виказок, та роздає тому, хто бажає себе оподаткувати, а потім раз у місяць відвідує тих людей і відбирає гроші. При центовому уподаткуванні ми звернули головну увагу на дітей і молодь. З цього подвійна користь: допомогова і виховна, бо дитина звикає до жертвенности. Перший відгук надзвичайний.

Ми переконані, що ця допомога створить нитку невидимого духовного зв'язку між нашими дітьми, як теж старшими, через океан.

За Головну Управу УАЖДО:
О. Томашівська — голова;
Ст. Бартко, секретар.

ДАВНІ ПАТРІОТИ ПРИ ПРАЦІ

Старенькі патріоти, хоч вже на пенсії, то не забувають про народну працю і дбають про нашу справу. І так Теодор Грицик жервував $ 30, а ще раз стільки зібрав між своїми друзями, і за цю суму $ 60 закуплено англомовних книжок та подаровано американській бібліотеці. Пишеться про це не на те, щоб хвалитися дісю працею, але щоб показати молодшій ґенерації, що старі пенсіонери мають українське серце. В цій самій бібліотеці є і 40 писанок, які написав новоприбулий іміґрант Антін Глушко.

Мих. Фук

Великий успіх малої Юліяни

Юліяна Осінчук

Ню Йорк (К. С.). — Як довідуємось, одинадцятилітня Юліяна Осінчук уже вкоротці виїжджає до Франції на дальші музичні студії в Музичній Школі у Фонтенеблько біля Парижу.

Вона зістала прийнята до кляси широковідомого в світі музиколога й професора паризької конерваторії та згаданої вгорі школи пані Надії Буланже. Під її проводом наша Юліяна, учениця кляси гармонії американської композиторки та професора музикології, пані Люїзи Тальми та учениця кляси фортепіяну професора В. Розе й сама мала композиторка й піяністка, буде продовжати в літньому семестрі свої досить вже заавансовані, музичні студії особливо в гармонії та композиції.

Юліяна Осінчук, це донька відомого лікаря д-ра Романа і Ліди Осінчуків. Вона є членом УНСоюзу 25-го Відділу „Свобода", є членом Пласту та дитячого хору „Молода Думка". Є вона ученицею нашої парохіяльної школи св. Юра.

Відпроваджуючи її думками в далеку дорогу, щиро бажаємо нашій Юліяні гарних успіхів у її важкій на її вік, але такій корисній для неї й нашої громади праці.

Наші випускники

Андрій Дурбак

5-го червня ґрадуував в університеті в Торонті абсольвент Коледжу св. Михайла — Андрій Дурбак з англійської мови й літератури (гонор корс), побічні предмети — історія й латина. Він продовжуватиме студії з англійської літератури в державному університеті в Олбані, Н. Й. Народився у Львові, 20 червня 1942 р., в Регенсбурзі, Німеччина, почав ходити до української народної школи ім. Митрополита А. Шептицького. Літом 1949 р. виїхав з батьками до Австралії, де ходив до шкіл у таборах, Кілморі та Мелборні. Приїхавши до Америки в 1958 р. закінчив середню школу („гайскул") в Ютиці в 1959 та восени того року почав студіювати в Коледжі св. Михайла в Торонті. Брав активну участь в українському студентському житті в Торонті як член Українського Студентського Клюбу, пізніше був два роки головою „Обнови", т-ва українських студентів - католиків. Зі спортів управляв біги й теніс. Наш ґрадуант, як і ціла його родина, є членом УНС від приїзду до Америки.

Н. Н.

Успіх українського адвоката

Відомий у Шикаґо український адвокат Орест Попель склав 22-го квітня ц.р. присягу перед Найвищим Судом ЗДА в Вашингтоні, на основі якої одержав право заступати своїх клієнтів перед цим Судом.

Кар'єра цього молодого правника відносно ще недовга, однак замітна успіхами, тому не дивно, що адв. О. Попель належить сьогодні до найчільніших адвокатів українців м. Шикаґо. Свої правничі студії розпочав він в університеті в Інсбруці (Австрія) в 1947 р., потім продовжував їх у Сорбоні (Париж, Франція) в рр. 1949-50, і закінчив — по відбутті військової служби в американській армії — в Іллинойському університеті в Урбані, завершивши їх адвокатським іспитом у Шикаґо в 1955 р. В тому ж році він став адвокатом-співробітником адвокатської канцелярії сеньйора українсько - американських правників у Шикаґо, мец. В. Пелеховича. І цю канцелярію О. Попель веде по-сьогодні. Одним із наймаркантніших випадків адвокатської практики О.Попеля була апеляцій на розправа в 1962 р. перед Найвищим Судом ст. Іллиной Дж. Фуллера, засудженого на кару 8 - 10 років тюрми. Завдяки блискуій обороні мец. О. Попеля, не тільки скасовано рішення Карного Суду повіту Кук, але й зовсім звільнено його клієнта від вини та кари, — випадок, що трапляється дуже рідко в розправах перед Найвищим Стейтовим Судом. Справа Фуллера була настільки голосна, що рішення найвищого Суду ст. Іллиной, зафіксоване у книзі „Фінальних Децизій" цього Суду, стало преценденсом для аналогічних судових справ.

Відтепер адв. Орест Попель, який мимо своїх професійних зайнять завжди знаходить час на громадську працю в місцевих українських організаціях, матиме право, як згадано вище, заступати своїх клієнтів і перед Найвищим Судом ЗДА у Вашингтоні.

Адв. Орест Попель є членом 423 відділу УНСоюзу.

М. Т.

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Тризуб", Філядельфія — „Кікерс - Вікторія", Лос Анджелес, другі фінальні змагання за футбольний чемпіонат і чашу ЗДА 1964 р. відбудуться в Лос Анджелесі, Кал. Перша зустріч цих фіналістів у Філядельфії закінчилася після 180 хвилин гри нерішеною 2:2, яка і є причиною визначення другої фінальної гри в Лос Анджелесі.

Біг навпростець за першість СУАСТ - Схід в конкуренціях чоловіків, жінок, юнаків і юначок відбудеться 21-го червня на оселі „Верховина" в Глен Спей, Н. Й. Початок о год. 9.30 рано.

УЧНІ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" ПЕРШУНАМИ НАФ СОЮЗУ

14-го червня дружина учнів „Чорноморської Січі" з Ню-арку, яка здобула перше місце своєї групи (другої) в Німецько-Американському Футбольному Союзі, перемогла в рішальних змаганнях за першість учнів НАФСоюзу чемпіона першої групи учнів, німецьку одинадцятку „Айнтрахт" вислідом 5:3. Цією перемогою здобули учні „Чорноморської Січі" чемпіонат всіх дружин учнів НАФСоюзу.

ГРЕЦЬКО-АМ. СК ПРИЗНАНИЙ ПЕРШУНОМ „ВЕЛИКОЇ ДЕСЯТКИ"

Ланка Верефікації НАФСоюзу признала перемогу воковером 6:0 Грецько - Американському СК в змаганнях з дружиною „Готче", яка зійшла з грища у 80-ій хвилині гри. Згідно з цим грецькі футболісти, які в цьому сезоні мали стільки неспортових промахів, стали все таки чемпіонами „Великої Десятки". Рішення Ланки було обосноване тим, що німецька дружина самовільно покинула грище перед закінченням змагань. Коли ж однак пригадати історію цьогорічних клопотів Н. А. Ф. Союзу з дружиною і симпатиками греків та поблажливі рішення в цих справах Ланки Верифікації в обличчі нового неспортового інциденту греків у Філядельфії, можна сумніватися, чи всі рішення ланки були корисними для футболу і його популяризації. Тепер можна радше твердити, що Ланка повинна була поступати з греками більше безкомпромісово, без огляду на те, скільки у греків симпатиків, які збагачують каси усіх клюбів „Великої Десятки".

Останнє засідання Ланки Верифікації відбулося минулого тижня в п'ятницю. Коли ми, однак, звернулися в неділю вечером до голови Ланки п. Конрада Шуріхта із запитом ,яке було рішення Ланки відносно змагань греків із „Готче", він дав нам дивну відповідь: „справа вже вирішена, але не можемо зрадити вам рішення до часу його проголошення в німецькому щоденнику". Вістку про це рішення подав німецький часопис, що є офіційним органом НАФСоюзу, чомусь щойно у вівторок, тобто чотири дні після засідання і два дні після змагань „Тризуба" з Грецько - Ам. СК, які могли бути вже першою зустрічею за чемпіонат Атлянтійського Побережжя. Насувається тут питання, яка була ціль такого спізнення у проголошенні рішення, якщо це рішення було дійсно зроблене на засіданні Ланки, та чому Ланка прикриває свої дії якимись тасмницями? **в. с.**

ВІСТКИ З ТОРОНТА

„Україна" — „Олімпія" 2:2

Торонто, 8-го червня. — Футболісти „України" розіграли досі п'ять мистецьких змагань, але в їх грі не видно жадних поправ накраще. В них брак заправи і дисципліни та якоїсь системи гри. Зустріч з „Олімпією" полягала на копанні „хто дальше і вище" та біганні змагунів за м'ячем, який ними кермував. Склад СТ „Україна": Скоцень, Чернявський, Суліван, Давид, Дісісто, Свін, Гінен, Береза, Довгалюк, Оніл, Петерсон. Глядачів 300.

Два вислідн монтреальської „України", яка теж грає в Національній Лізі:
„Україна" М. — Польонія" 0:6
„Україна" М. — „Олімпія" 0:9

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТ „УКРАЇНА"

Надзвичайні Загальні Збори СТ „Україна" в Торонті відбулися 3. червня і вибрали Управу в такому складі: Р. Костюк — голова, Б. Сороківський — заст. голови, М. Шмотолоха — секретар, Б. Гуль — скарбник, В. Ігнатович — орг. референт, В. Рибак — орг. реф. молоді, та Гарвай і Метельський — члени Управи.

„Гартс", Шотляндія — Збірна Проф. Ліги 2:0

Першун Шотляндії показав в Торонті високу клясу модерного футболу зі швидкістю, опануванням м'яча, виходами на позиції та фізичною заправою всіх змагунів. Цим найкращим змаганням в цьому сезоні приглядалося близько шість тисяч глядачів.

Вислідн Професійної Ліги:
3-го червня:
„Рома" — „Італія" 1:2
Монтреал — Тор. Сіті 0:3

О. Стецьків

„ЛЕВИ" ЗАКІНЧИЛИ ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

„Леви" — Словаки 5:1 (2:0)

Шикаго, 7-го червня. — Цією перемогою закінчили „Леви" весняний сезон на першому місці Першої Дивізії Північ. „Леви" були знов підсилені чотирьома змаганнями в нападі. Є вигляди, що при відповідному тренінгу і скріпленні кількома змагунами „Леви" здобудуть чемпіонат і ввійдуть назад до Вищої Дивізії. Вислід цієї зустрічі міг бути двоциферний, коли взяти під увагу постійну переваґу „Левів", які однак не використали багато нагод. Ворота для „Левів" стрілили: Савицький з подачі Ради в 1-ій хв. гри, Снилик зі сольової акції в 9-ій хв., Рада в 61-ій хв. і 71-ій хв., та Лоско у 85-ій хв. гри. При стані 2:0 воротар „Левів" Кашуба оборонив карного. Одинокі ворота для Словаків здобув їх український змагун Володимир Бахір, брат Анатоля. Склад „Левів": Кашуба, Терлецький, Еліяшевський, Караван, Крат, Скороход, Лоско, Савицький, Снилик, Каздоба, Рада, Грушецький і Козій.

„Леви" закінчили весняний сезон з рахунком точок 12:2 і воріт 19:5 у п'яти виграних і двох нерішених змаганнях.

Резерва „Левів" зремісувала з „Адрією" 2:2. Стрільцем обидвох воріб був ветеран Мирон Дахнівський. Юнаки „Левів" перемогли Литовців 3:1. Орест Банах, син ланкового юнаків Омел. Банаха, здобув всі троє воріт, в тому одні з карного. Досі у восьми грах здобули юнаки чотири перемоги, дві нерішені і дві програні. Їх точки 10:6, а відношення воріт 20:9.

„Левенята" першунами своєї дивізії.

В суботу, 6-го червня, „Левенята" закінчили весняний сезон перемогою 7:0 над сумівськими „Тиграми". Воротами поділилися: С. Парук 3, С. Мінтянський 2, Ю. Зарицький і Б. Шлапак по одних. „Левенята ведуть в показнику Південної Дивізії Доросту з шести виграними, які дали їм 12:0 точок і 40:4 воріт.

„Крила" — „Марунс" 0:1

В останніх змаганнях весняного сезону „Крила" не використали декілька добрих підворітних нагод. Італійці здобули одинокі ворота з карного. Після цієї, третьої вже поразки „Крила" зайняли четверте місце Вищої Дивізії, в якій вони змагаються як новик. На рахунку „Крия" відношення точок 7:7 і воріт 8:13.

Петро Головатий

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ

Неділя, 21-го червня: „Багія", Бразилія — „Бл. Роверс", Англія, о год. 3.30 по полудні на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку.

„Лянероссі", Італія — „Гартс", Шотляндія в Чікопі, Масс.

Середа, 24-го червня: „Гартс", Шотляндія — „Бл. Роверс", Англія, о огод. 7.30 вечером, та „Лянероссі", Італія — Бремен, Німеччина о год. 9.15 вечером на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку.

„Лянероссі", Італія — „Блекбирн Роверс", Англія 3:1
„Гартс", Шотляндія — „Багія", Бразилія 1:0

Ню Йорк, 14-го червня. — Дві черговi зустрічі М. Ф. Ліги притягнули рекордове, як досі, число 14,000 глядачів. Італійці в першій грі значно переважали англійську одинадцятку, яка досі не виграла ніодних змагань. Другі змагання шкотів і бразилійців були цікавіші та на кращому рівні. Обидва переможці гор

ДАНИЛО ЗАБИЯК

(Посмертна згадка)

В п'ятницю 8-го травня перестало битися трудолюбиве серце українського патріота, в Шикаґо, сл. п. Данила Забияка. — Жорстока смерть перетяла нитку життя середнього віку, щирої і тихої вдачі людини — ревного і відданого працівника на українській народній ниві.

Покійний Данило народився в Канаді. Скінчивши середню школу, переїхав до Шикаґо і включився до українських організацій. Сл. п. Данило був організатором 423-го Відділу УНС, ім. Є. Коновальця, і був довший час урядником цього Відділу. Пізніше перейшов до 221-го Відділу Братства св. Стефана.

І така є вже гірка наша доля, що назавжди відходять від нас у грізний час щирі працівники народу і позіставляють за собою порожні місця, яких немає кому обняти.

Сл. п. Данило Забияк був членом Січі, І-ої сотні, ІІ-ої округи Шикаґо, а скільки років був покійний активним працівником в рядах „Синів України" в 2-ому Відділі ОДВУ?

Покійний Данило Забияк, ніколи і нікому не відмовив помочі, чи то в грошах, чи в іншій формі. Він завжди з притаманною йому усмішкою на устах, ставав кожному в пригоді, старався його розрадити, влити нового духа до боротьби з життям і відігнати від свого брата горе, яке в часах депресії доводило неодну людину до крайности.

Слід згадати, що покійний всіма силами свого єства працював віддано для добра новоприбулої тут української еміграції, для якої нічого не жалував — давав, кому тільки міг, моральну і матеріяльну піддержку, жертвував свій час і труд.

Немає і не родяться сьогодні такі щирі і ревні працівники. Тому - то і згадка про Покійного витискає сльози на очі всім тим, які його знали і з Ним працювали.

Сл. п. Данило Забияк залишив в невимовному болі серця дружину Галину, з роду Васильовських, і дітей — сина Данила з дружиною Теодорою; дочку Єлену — замужню за Ричардом Маркусом; сестру Магдалину — замужню — Шварц в Канаді, і брата Івана, в Канаді та кузина Гната Забияка, в Шикаґо. З дальшої родини — шваґра Филипа Т. Васильовського з дружиною Анною і дітьми. Покійний залишив трьох внуків.

Прощай, Даниле! Заскоро і несподівано ти відійшов від нас. Сьогодні назавжди прощають Тебе в далеку дорогу твоя улюблена дружина, твої діти, для яких ти був таким добрим і примірним батьком, твій шваґер і шваґрова — п-во Васильовські, ближча і дальша родина, друзі і знайомі, та всі ті, з якими ти за свого життя так радо і приємно провів веселі дні суспільно-громадської і товариської праці.

Прощають тебе члени Союзів, бувші члени „Синів України" 2-го Відділу ОДВУ і всі ті, які знали тебе, та всі ті, яким ти помагав. Ми ніколи тебе не забуваємо. Прощай і нехай вільна земля Вашинґтона буде тобі легкою.

Анна Васильовська

Допомога залишенцям

Під час розмови на тему нашої еміграційної дійсности, мій співрозмовець висловився так: „Та бо то повинні вже раз зійтися всі наші найвизначніші діячі в ділянці науки і культури, основно і безсторонньо обговорити всі біжучі проблеми нашого еміграційного побуту та устійнити авторитетно категорії наших потреб, а тим самим і наших обов'язків. Вони повинні б устійнити скалю тих потреб, а саме потреби число один, число два, і т. д. Тоді кожний знав би, на що нас дати, і не мав би клопоту, сумнівів та не було б непорозумінь".

Це правильна і практична думка. Але здійснення в нашій дійсності, — безнадійне.

Та все таки є деякі обов'язки і деякі потреби, які загально признані, і від яких ніхто не відмовляється. До тих обов'язків належить допомога залишенцям. Та ми не можемо забути про них, ані на чужу допомогу навіть тоді, коли б чужа допомога була вистачальна. Це понизило б нас в очах цілого світу і в наших власних очах. Та залишенці — це наші співробітники, товариші, брати. Це ж ті, з котрими ми разом боролися, наражали своє здоров'я, а то й життя. Допомогти тим людям, а в першій мірі їхнім дітям — це наш обов'язок. І то обов'язок не тільки моральний, християнський, але також і суспільний. Бо кождий державницький нарід, який себе шанує, опікується своїми громадянами та дбає про них. Буде нашою тяжкою провиною, якщо ми —не заопікуємося тими дітьми, якщо ми не доложимо всіх зусиль, щоб ті діти зберегти для нашої спільноти. І тут ми мусимо доказати, що ми є державницькою нацією, нацією, яка вміє і хоче думати державницькими категоріями.

Т-во „Самопоміч" від перших початків свого існування організувало збірки на ту ціль. Як рік - річно, так і цього року із рамени Товариства підудь збирати на ту ціль. Суспільність мусить співпрацювати з представниками „Самопомочі", щоб вони якнайбільше зібрали.

А довголітній досвід виказав, що інституція, яка діє в Европі, розподілює дану нами допомогу сумлінно. Вона точно звітує, скільки фондів одержала на ту ціль — та кому признала допомогу і скільки.

То ж виконаймо наш обов'язок гідно і совісно!

Д. Богачевський

цієї неділі зблизилися точками до першуна Бремен з Німеччини, який з однією більше грою має в шкотах і італійцях грізних суперників.

Вислідн дотеперішніх гор М. Ф. Ліги: „Багія" — Бремен 2:2, „Гартс" — „Бл. Роверс" 1:0, „Багія" — „Роверс" 1:1, Бремен — „Лянероссі" 1:1, „Гартс" — „Лянероссі" 1:1, Бремен — „Роверс" 3:2, Бремен — „Багія" 3:1, „Лянероссі" — „Багія" 3:1, „Гартс" — „Багія" 1:0.

СТАН ПОКАЗНИКА М. Ф. ЛІГИ
15-го червня 1964

	Точки	Ворота
Бремен	6:2	9:6
„Гартс"	5:1	3:1
„Лянероссі"	4:2	5:3
„Багія"	2:6	4:7
„Бл. Роверс"	1:7	4:8

УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО БАЛЕТУ В НОРВЕГІЇ

„На знак визнання високої майстерности артистів Балету Київського театру ім. Тараса Шевченка, директор норвезької опери Одд Грюннер-Хеґе вручив їм лавровий вінок. Він висловив надію, що Київський балет знову приїде в Норвегію... Стіни здригались від овацій, особливо після українських танців". Керує балетом В. Гонтар („Радянська Україна" з 7 червня).

ТАРЗАН, ч. 5255. Шукають злочинця.

— Я є певний того, що тубільці були змушені зробити цю слонову кість якимсь таємничим і жахливим провідником, — вияснював мавполюд.

— Можливо, що ви маєте слушність, — відповів Мур. — Але як ми знайдемо цю людину?

Тарзан толерантно засміявся. — Спершу відпочиньмо вночі... А тоді підемо до села тубільців.